

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ
Central University of Himachal Pradesh, Dharamshala
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ ਵਿਭਾਗ
Department of Punjabi & Dogri

ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ (MA Punjabi)
ਸਮੈਸਟਰ ਪਹਿਲਾ (2nd Semester)
ਮੈਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ PBI-425
(Meta Alochna Te Vihark Alochna)
(02 Credits)

ਕੋਰਸ ਕੋਡ: (PBI-425)

ਕ੍ਰੈਡਿਟ: 02

ਕੋਰਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ: ਮੈਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ

ਕੋਰਸ ਅਧਿਆਪਕ: ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ

ਕ੍ਰੈਡਿਟ :04{ ਇਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲੈਕਚਰ,10 ਘੰਟੇ ਦੀ ਸੰਗਠਿਤ ਕਲਾਸ ਗਤੀ-ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ,5 ਘੰਟੇ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ/ਟਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਗਤੀ-ਵਿਧੀਆਂ/ਟਿਊਟੋਰਿਅਲ/ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤਤਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਾਇਨਮੈਂਟ,ਸਮੂਹ ਕੰਮ,ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਸਾਇਨਮੈਂਟ/ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਸਾਇਨਮੈਂਟ,ਸਾਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ,ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ,ਤੱਥ ਸੰਗ੍ਰਹਿ,ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ,ਸੈਮੀਨਾਰ,ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੇਖਣ ਆਦਿ ਸਮੁੱਚਾ ਕਾਰਜ 15 ਘੰਟੇ।

ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:

- ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।
- ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕੇ।
- ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਦਾ ਪਰਿਣਾਮ:

- ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਬਣ ਸਕਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਵੇਗਾ,ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮ:

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ
Central University of Himachal Pradesh, Dharamshala
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ ਵਿਭਾਗ
Department of Punjabi & Dogri

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਮਾਪਦੰਡ:

22. ਮੱਧ ਅਵਧੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ:20
23. ਅੰਤਿਮ ਅਵਧੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ:60
24. ਨਿਰੰਤਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ:20

ਕੋਰਸ ਸਾਮੱਗਰੀ

ਭਾਗ : ਪਹਿਲਾ

ਮੈਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

ਭਾਗ : ਦੂਜਾ

ਸਾਹਿਤ,ਆਲੋਚਨਾ ਤੇ ਮੈਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ: ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ

ਭਾਗ : ਤੀਜਾ

ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

ਭਾਗ : ਚੌਥਾ

ਡਾ.ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ 'ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਦਾ ਮੈਟਾ-ਅਧ

ਭਾਗ : ਪੰਜਵਾਂ

ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ: ਕਵਿਤਾ/ਵਾਰਤਕ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ
Central University of Himachal Pradesh, Dharamshala
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ ਵਿਭਾਗ
Department of Punjabi & Dogri

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1) ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ-ਸੰਵਾਦ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2019
- 2) ਘੁੰਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਰੂਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2005
- 3) ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2015
- 4) ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2019
- 5) ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਨਵ-ਆਲੋਚਨਾ ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਪੇਖ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2010

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ
Central University of Himachal Pradesh, Dharamshala
ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ ਵਿਭਾਗ
Department of Punjabi & Dogri

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1) ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ-ਸੰਵਾਦ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2019
- 2) ਘੁੰਮਣ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਰੂਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2005
- 3) ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2015
- 4) ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2019
- 5) ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਨਵ-ਆਲੋਚਨਾ ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਪੇਖ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2010